

**Телевізійне звернення  
Федерального канцлера  
Федеративної Республіки Німеччина  
Олафа Шольца,  
депутата Німецького Бундестагу**

**у день річниці закінчення  
Другої світової війни в Європі**

**м. Берлін, 8 травня 2022 року**

Дорогі співгромадяни!

У сьогоднішній день 77 років тому в Європі закінчилася Друга світова війна. Мовчання зброї 8 травня 1945 року було схоже на спокій, що панує на цвинтарях, над могилами більш ніж 60 мільйонів жінок, чоловіків і дітей.

Мільйони з них загинули на полях битв. Мільйони були вбиті в своїх містах і селах, у концентраційних таборах і таборах смерті. Цей злочин проти людства скоїли німці.

І тим болючіше бути свідком того, як сьогодні, через 77 років після закінчення Другої світової війни, зухвале насильство знов нехтує основами права, в центрі Європи. Як армія Росії вбиває в Україні чоловіків, жінок і дітей, перетворює на попіл міста, і навіть нападає на біженців.

Для мене це 8 травня не схоже на жодне інше.

Тому сьогодні я звертаюся до вас.

\*\*\*

Ми не можемо згадувати день закінчення Другої світової війни в Європі, не дивлячись в очі факту: в Європі знову панує війна. Цю війну розв'язала Росія.

Колись росіяни й українці, зазнаючи найбільших жертв, воювали *разом*, аби побороти смертоносний німецький націонал-соціалізм. Німеччина завинила тоді перед *обома* народами: як перед російським, так і перед українським.

Протягом десятиліть ми прагнемо до примирення з *обома* народами.

Однак тепер президент Росії Путін хоче підкорити Україну, знищити її культуру та її ідентичність.

Президент Путін навіть ототожнює свою варварську загарбницьку війну із боротьбою з націонал-соціалізмом. Це фальсифікує історію, це огидно. Чітко заявити про це є нашим обов'язком.

Але це ще не все.

Саме військова перемога союзників поклала край націонал-соціалістській диктатурі в Німеччині.

Ми, німці, досі за це вдячні!

Тому Ріхард фон Вайцзекер, тодішній Федеральний президент Німеччини, міг говорити у 1985 році про 8 травня як про «день визволення».

\*\*\*

З катастрофічної історії нашої країни в період з 1933 до 1945 року ми винесли головний урок: «Ніколи знову!».

*Ніколи знову* не бувати війні.

*Ніколи знову* не бувати геноциду.

*Ніколи знову* не бувати диктатурі.

Однак це все ж таки сталося знову – сталася війна в Європі. Сьогодні це підкреслив Президент України Зеленський.

У теперішній ситуації це може означати лише одне: ми захищаємо право і свободу на стороні того, хто зазнав нападу. Ми підтримуємо Україну в боротьбі з агресором.

*Не* робити цього означало би капітулювати перед неприкритим насильством і підтримувати агресора.

Ми допомагаємо, аби насильству можна було покласти край.

Тому минулими днями й тижнями ми прийняли далекосяжні й складні рішення – швидко й рішуче, обмірковано й виважено.

- Ми запровадили небувалі санкції проти російської економіки й російського керівництва, аби відвернути Путіна від його курсу війни.
- З відкритими обіймами ми прийняли сотні тисяч українок і українців.

Сотні тисяч тих, хто знайшов у нас прихисток від насильства, яке коїться на їхній батьківщині. Гуманітарні організації надають першу підтримку, школи й дитячі садочки запроваджують інтеграційні класи для біженців, наші громадяни приймають біженців у себе вдома.

За цю надзвичайну готовність допомогти скрізь у нашій країні я дякую вам від усього серця!

- І взагалі, вперше в історії Німеччини ми надіслали зброю в регіон воєнних дій, та ще й у великому обсязі. Ми, завжди ретельно зважуючи, надіслали також і важке озброєння.

Ми продовжимо це робити.

\*\*\*

Я можу добре собі уявити, наскільки сильно ці рішення хвилюють багатьох з вас.

Зрештою йдеться буквально про війну й мир.

Про нашу історичну відповідальність.

Про максимальну солідарність з Україною, яка зазнала нападу.

Про безпеку нашої країни й нашого альянсу.

Узгоджувати ці цілі між собою є завданням, яке ми кожного дня перед собою ставимо.

Те, що ми як країна інтенсивно обговорюємо питання такого масштабу і значення, є добрим і легітимним.

Адже демократія означає також вести такі суперечливі дискусії в дусі «поваги і взаємоповаги». На це Федеральний президент слушно вказав у своїй промові сьогодні вранці.

У багатьох висловлюваннях, які я чую цими днями, звучить серйозна стурбованість. Стурбованість і через те, що війна може розширитися, а мир і в нас може опинитися під загрозою.

Було би хибно просто від цього відмахнутися. Треба мати змогу висловлювати такі побоювання.

Водночас важливо, аби страх не паралізував нас.

\*\*\*

Я розповів вам, що ми робимо для того, аби захистити право і свободу в Україні й усій Європі. Це дуже багато.

І водночас ми не робимо просто *всього*, чого зараз вимагають від нас ті чи інші. Бо у своїй присязі при вступі на посаду я заприсягнувся відвертати шкоду від німецького народу.

До цього належить захист нашої країни й наших союзників від загроз.

Для політики з цього випливають чотири чіткі принципи:

- по-перше: жодних одноосібних дій з боку Німеччини! Що би ми не робили, ми якнайтісніше узгоджуємо це із нашими партнерами по альянсу – як в Європі, так і по той бік Атлантики.
- По-друге: в усьому, що ми робимо, ми зважуємо на збереження нашої власної обороноздатності! І ми ухвалили рішення набагато краще оснащувати Бундесвер, аби він і у майбутньому мав змогу нас захищати.
- По-третє: ми не вдаватимемося до таких дій, які шкодять нам і нашим партнерам більше, ніж Росії.
- І по-четверте: ми не ухвалимо рішень, які перетворили би НАТО на сторону війни. Від цього принципу ми не відступимо!

Те, що більше не повинно бути світової війни – а світової війни між ядерними державами і поготів – це також один з уроків 8 травня.

\*\*\*

Дорогі співгромадяни!

Сьогодні я поки не можу сказати вам, коли й яким чином закінчиться жорстока війна Росії проти України.

Однак є зрозумілим, що миру, нав'язаного Росією, бути не повинно. Українці його не визнають. І ми також.

Рідко ми з нашими друзями й партнерами були настільки згуртованими й об'єднаними так, як сьогодні.

Я глибоко переконаний:

Путін не виграє цю війну.

Україна вистоїть.

Свобода і безпека переможуть. Так, як 77 років тому свобода і безпека тріумфально перемогли несвободу, насильство і диктатуру.

«Ніколи знову» означає сьогодні робити внесок у це мірою своїх сил.

В цьому завіт 8 травня.